

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

«Ὄφθαλμόν ἀντί ὀφθαλμοῦ» τοῦ Ἡλία Π. Κατσόγιαννη, θίασος Σαντοριναίου - Ρούσου — Θέατρον «Μακεδονικόν».

Ὑστερ' ἀπὸ τὸ δράμα «Διπλῆ Ἀγάπη» ποῦ ἀνεβάσθηκε πέρυσι μὲ μεγάλη ἐπιτυχία ἀπὸ τὸ θίασο Χριστοφορίδη, ὁ κ. Ἡλίας Κατσόγιαννης μᾶς παρουσίωσε φέτος τὸ ἔργο του «Ὄφθαλμόν ἀντί ὀφθαλμοῦ», ποῦ εἶναι μεταξὺ κωμωδίας καὶ φάρσας. Ἡ ὑπόθεσί του ἀπλῆ: Ἡ κ. Κοφτεροῦ ἀπὸ λαθεμένη πληροφορία τῆς ὑπηρετίας

καὶ μία σύμπτωση συνωνυμίας ὑποψιάζεται τὸν ἄντρα της ὅτι τὴν ἀπατᾷ καὶ ἀπὸ τῆ ζήλεια της ἀπειλεῖ ὅτι θὰ τὸν πληρώσῃ μὲ τὸ ἴδιο νόμισμα «ὀφθαλμόν ἀντί ὀφθαλμοῦ», προτοῦ φθάσῃ ὅμως στὴν πραγματοποίησιν τῆς ἀπειλῆς, μιὰ τυχαία συνάντησί της, μ' ἓνα συγγενῆ ἀξιωματικὸ γίνεται γνωστὴ στὸν ἄνδρα της ὁ ὅποιος μὲ τὴ σειρά του ζηλεύει καὶ θέλει νὰ πάρῃ διαζύγιο. Στὸ τέλος ἡ παρεξήγησι διαλύεται καὶ ξανάρχεται ἡ γαλήνη. Στὸ πλάϊ τῶν συζύγων ζοῦν καὶ κινουῦνται ὁ ἀδελ-

φός της κυρίας Κοφτεροῦ Πausανίας συνταξιούχος καθηγητής καὶ ἡ ὑπρέτρια μὲ τὸ φίλο της τὸ στρατιώτη Πέτρο. Τὰ πρόσωπα αὐτὰ ὡς κωμικοὶ χαρακτήρες ὄχι μόνον συντελοῦν εἰς τὸ μπερδεμα τῆς πλοκῆς ἀλλὰ καὶ σκορποῦν ἀφθονο τὸ γέλοιο. Κι' ἐδῶ ἔρχεται τὸ ζήτημα ποῦ παραπλάνησε μερικοὺς κριτικούς. Ἡ συνταγὴ τῆς κατασκευῆς τοῦ ἔργου εἶναι τὸ οὐσιῶδες ἢ ἡ ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ; Κάθε συγγραφεὺς κωμωδίας ἢ φάρσας σκοπὸν ἔχει νὰ παρουσιάσῃ στὴ σκηνὴ κίνησι ζωηρὴ πολλῶν προσώπων καὶ ἀλυσίδα παρεξηγήσεων ἢ νὰ σατυρίσῃ ὠρισμένους ἐπαγγελματικὰς σκληρύνσεις καὶ δίνοντας στο κοινὸ τὴ δροσιὰ τοῦ γέλοιου νὰ ἐπιφέρῃ τὴν κοινωνικὴ κύρωσι καὶ διόρθωσι τῶν ἐλαττωμάτων; Πολὺ ἀφελῆς εἶναι ἐκεῖνος ὁ κριτικὸς ποῦ δίνει σημασίαν στὰ μέσα κι' ὄχι στὸ σκοπὸ. Γιατί ἂν ὁ ἓνας συγγραφεὺς πετυχαίνει τὸ κωμικὸ ἀποτέλεσμα μὲ τὴ δράσι καὶ τὴ μπερδεμένη πλοκή, ὁ ἄλλος μὲ συνδυασμὸ τῶν δύο αὐτῶν μέσων. Δικαίωμα τοῦ συγγραφέως εἶναι νὰ διαλέξῃ τὰ μέσα ποῦ θὰ τὸν φέρουν στὸ σκοπὸ του. Τὸ οὐσιῶδες εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα. Ἄν τὸ πέτυχε ὁ συγγραφεὺς, τὸ ἔργο εἶναι πετυχημένο. Ὁ κριτικὸς δικαιούται βέβαια νὰ μένος νὰ κοιτάξῃ καὶ γύρω του καὶ νὰ διακρίνῃ ὁ συγγραφεὺς, ἀλλὰ εἶναι ὑποχρεω- ὑπάρχη κωμικὸ ἀποτέλεσμα, εἰδεμὴ ἢ κριτικὴ του θὰ εἶναι ἀφελῆς καὶ κωμικὴ, ἂν

ὄχι κακεντρέχης, λοιπόν, προκειμένου γιὰ τὸ ἔργο τοῦ κ. Κατσόγιαννη κανεὶς καλόπιστος θεατῆς ὅσονδήποτε ἀπαιτητικὸς κι' ἂν εἶναι, δὲν μπορεῖ νὰ ἀμφισβητήσῃ τὴν ἐπιτυχία του. Μὰ δὲν ἔχει ἀλλεπάλληλη παρεξήγηση, μὰ δὲν ἔχει ζωηρότατη κίνηση σκηνικὴ — ἔστω. Ἔχει ὅμως διάλογο ἐξυπνότατο μὲ πολλὰ εὐρήματα, πὺν χωρὶς νὰ κατεβαίνει σὲ χοντροκοπιές, ἀλλὰ μὲ πολλὴ φινετσα καὶ τέχνη κατορθώνει νὰ σκορπάῃ τὸ γέλοιο σ' ὅλους τοὺς θεατάς, κι' ἔτσι τοῦ ἀρκεῖ ἡ ἀπλὴ πλοκὴ, ἡ διπλὴ παρεξήγηση, καὶ γενικῶς τὰ ὀλίγα τεχνάσματα. Φθάνει μόνο νὰ σημειωθῇ ὅτι ἐπαίχθηκε δυὸ ἑβδομάδες μὲ ἀθρόα — σχετικῶς μὲ τ' ἄλλα ἔργα — προσέλευση τοῦ κοινοῦ. Καὶ τὸ σπουδαιότερο: Ἄπ' ὅλα τὰ ἔργα πὺν ἐπαίχθησαν στὴ Θεσσαλονικὴ ἀπὸ διαφόρους θιάσους, ποῖο ἔργο εἶχε τόση ἀπήχηση στὸ κοινόν, ὥστε ὠρισμένες φράσεις του νὰ γίνουν ἀγαπητὲς καὶ νὰ μποῦν στὸ στόμα τοῦ λαοῦ; Ἔ, λοιπόν ἀπὸ τὸ ἔργο αὐτὸ τοῦ Κατσόγιαννη ἡ φράση «σφόδρα πιθανόν» ἐκόλλησε στὴν καθημερινὴ ὁμιλία καὶ ἄρχισαν νὰ τὴν λέν στα λεωφορεῖα, στα καφενεῖα, στα καταστήματα. Καὶ μόνον αὐτὴ ἡ χαρακτηριστικὴ φράση νὰ πὺν εἶναι ἀρκετὴ νὰ στηρίξῃ τὸ ἔργο. Πρέπει τέλος νὰ σημειώσουμε ὅτι τὸ τοπικὸ χρῶμα τῆς Θεσσαλονικῆς εἶναι προτέρημα τοῦ ἔργου καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ εὐχηθοῦμε νὰ τὸν μιμηθοῦν καὶ ἄλλοι στὸν τοπικὸ χρωματισμό, γιατί χορτάσαμε πιά ἀπὸ τοὺς ξενοπλήκτους σνομπισμοὺς.

Ὅσο γιὰ τὸ ἀνέβασμα τοῦ ἔργου ἀπὸ τὸ φιλότιμο καὶ συμπαθέστατο θίασο τῶν Σαντοριναίων — Ρούσου, πρέπει νὰ ὁμολογήσουμε ὅτι γιὰ πρώτη φορὰ συναντοῦμε τόση στοργὴ γιὰ ντόπιο ἔργο. Τὸ μελέτησαν μὲ τόση ἐπιμέλεια καὶ προσοχὴ, τὸ ἀγάπησαν σὰν δικό τους δημιούργημα καὶ σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα ὁ συγγραφεὺς ἦταν τυχερός. Ἐξαιρετὸς ὑπῆρξε ὁ Γιάννης Ρούσος ὡς Πausανίας, πὺν ἐδημιούργησε κυριολεκτικῶς ἕνα δικό του τύπο σχολαστικοῦ καθηγητῆ, πὺν ἂν καὶ ἴσως δὲν εἶναι ἀκριβῶς ὅπως τὸν ἔπλασε ὁ συγγραφεὺς, ὅμως ἦταν ὅπως ταίριαζε στὸ ταλέντο τοῦ ἠθοποιοῦ καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀπέδωσε τὸ ζενίθ τοῦ κωμικοῦ ἀποτελεσματος. Πολὺ πετυχημένοι ἦσαν ἐπίσης ὁ Κ. Σαντοριναῖος στὸ ρόλο τοῦ γιαιτροῦ Κοφτεροῦ, ἡ Παμφίλη Σαντοριναίου ὡς κυρία Κοφτεροῦ, ἡ Μάρια Ρούσου ὡς ὑπηρετρία καὶ ὁ Πούλιος ὡς φαντάρης φίλος τῆς ὑπηρετρίας. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι ἠθοποιοὶ μολονότι ἔρασιτεχνες ἦσαν μελετημένοι καὶ στάθηκαν καλά.

ΒΑΣ. ΔΕΛΟΥΣΗΣ